

drahnas noplirk. Waj es waru winus pahr to suhdset, lai tee man flahdi atlhdsina?

R. Fr.

Atbilde:
ad a. Ta ka tehws war pahr sawu behrnu mantibu walbit, bes ka tam jebkaha atbilda buhtu jadod, tad winam it ne buht newaijaga nesahdu inventaru usnemt. Winam tas jadara tikai tad, kad tas no jauna grib eedotees lausiba. Tad winam wifas leetas wajaga usdot, kuras behrneem peeder. Ke jautatajs tahlak doma sem mantibas, kas pee wina ir taifita, tas naw saprotams. (Kurs. semm. lit. § 62; Balt. priv.-lit. art. 277. un 278.).

ad b. Wezakeem naw teesibas, to, lo tee sawai meitai edewu-schi puhr lihds, prasit atpaka. Tas ir jadabon meitas mantineekeem, ta tad schaja reisja winas wiham un behrnam.

ad c. Kad ta nouda pateesi preefsch feewas apforschanas ir is-dota, tad wiham ta naw ja-atdod atpaka. Turpreti kad wihsch to preefsch feewis ir isdemis, tad winam sawu laikd no taks til dauds ir ja-ismafsa sawam behrnam, zil us wina datus isnah, bet tadschu ne agraki, kamehr tas nahjis pilnus gaddos. Mahtes wezakeem naw ne-kahtas teesibas, behrnam usmestees par aissstahweem, tamdeht ka tehws pats ir sawa behrna aibildnie.

ad d. Seewas wezakeem nebija schai siha nekahdas teesibas. Jautatajs war suhdset, lai tee winam flahdi atlhdsina, jo ta pateesi tam notilusi un wihsch to war peerahdit.

53. Jautajums: Mans tehws nomira preefsch dewineem ga-deem Kursemes un atstahja par dsumtu eepirkas un gandrihs jau ismak-satas mahjas mahtes valdshana. Mehs esam feschi behrni, — pee-zas meitas un weens dehls. Ja nu mahtes mirs, — waj tikai wezaka-jam behrnam buhtu teesibas, mahjas mantot, jeb waj dehlas, kusch saw wezakais, bet tagad pee mahtes mahjas dshwo un ir apprejees, jeb waj wihsch behrneem buhtu weenadas teesibas pee mahju manto-shanas? Es ne-esmu dsumten, bet dshwoju ar sawu wiham juahdus trihs gadus lahdas laiminu gubernu, un ne-esmu pa to laiku nekahdas sinas no mahjahu sanemus. Ja nu pa to laiku mahtes buhtu deh-lam mahjas aldemusi, bet zitu behrni kant lahdas sinashanas, waj tahtu aldoschana jeb tahti norastti paliktu spehla, jeb waj buhtu at-zelami?

E. Br.

Atbilde: Mehs scho iskhistschanu schahdi saprotam: Jautatajs nelaikd tehws bija mahju ihpschneks. Wihsch atlhdsja seenu un behrus. Kamehr behrni naw pilnus gaddos, ir mahtes, proti nomiritschha atraitnei, japherwalda atstahja manta. Kates behrns, pilnus gaddos nahjis, war paghret, lai wina datus teek ismaksata. Ja atstahja manta teek isditala, tad atraitne war wehlees, waj grib sawu eeemejo puhr dabut atpaka, jeb waj nemt behrna datus no sawa wiham atstahja manta, kura heidsomajah godijum aina tad sawu eeemejo puhrs jaleek pee atstahja manta. Pehz tam mantojums teek til dauds dalas dalits, zil mantineeku. Bet tadschu dehlas ir preefsch-roko, mahjas paschias eeguh par ihpschumu, un mahju ehlas tam jadabon, bes ka wina wehrtiba tiktu peerhkinata pee zita mantojuma. (Kurs. semm. lit. §§ 106. un 122.).

54. Jautajums: Mehs esam pee dascheem Kursemes pagasteem peederigi kalmu kahrtas laudis, un esam apaksch kahda D. pagasta no-wada dsumlungem peederigus mescha-semes gabalus noplirkshi par dsumtu, zil kusch pehz sawas eespehjas leelu gabalu waredams. Kamehr esam pirkshchi, buhs jau 10 gadu. Muhsu pirkshanas kontrakti it nefas naw minets no ta, ka mums buhtu jones kahdas ta pagasta nesas jeb darbi, jeb zela gabali jataifa. Tahtu mescha-semes gabalu pirkshu, pehz muhsu pirkshanas kontrakteem, it 38, un ta pagasta dsumtahju fainmeku ir lahd 60. — Tad nu laipni luhdsam isskaidroshana, kura likumi pahr schahdahn letahm nosala, proti waj ware-tum tilk kahd'reis, waj zaur ta pagasta fainneekem, waj zaur teesahm, peespehjaeet pee ta pagasta fainneeku kopardarbeem un zeleem? Mehs paschi negribam no saweem pagasteem ar sawam dsumtahju israfkitees un pee-schi pagasta peerhkities.

Atbilde: Jautataji ir atswabinati no nodokrem preefsch pa-gosta. Schihds nodoschana war buht diwejadas, waj nu realustas, waj komunalnastas. Pirmahs teek nesas tikai no semneku mahju ih-

Wina pahehlaabs no krehsla un gahja tam preti. — „August, us kuren tu eest?“ wina siengra balsi prasija.

Brahlim til apbrihojami schee wahidi flaneja, ka wihsch mahsu ar plakham ozim usluhkoja. — „Us kuren, mihi la mahf?“ wihsch bri-nidamees atjaunoja. „Es domaju, ka ta ir mana pascha sinashana!“

„N, August, bet ari mana un wihsu nama un muhs wihsu finashana, nad tu muhsu godu un muhsu labo zillt...“

Mahja wairs newareja ilgaki fanaldites, bet eefhak gauschi rau-dat un elsat un apkehrabs ar abahm rosham brahlim ap kahlu.

„August, mihi la, dahrgais August, kauj tai weeglprahigai mei-teni sawu zelu eet un ne-ispaud, fa wina scho naik!“ teevis bijusi!

Wina alstrahwahs un to or feschi lihgsdamahm ozim usluhkoja. Wina ari zeschki skatijahs winai azis. — „Pee manis bijusi?“ wihsch bri-nidamees atjaunoja.

Wina, pahmedomi, kraitja galwu. — „Es pati redseju, fa wina schorist agri is tawas istabas isnahja, August!“ mahfa nopeetni at-bildeja.

Wihsch atstahma winas rokas nosi, kuras wehl ap wina kahlu bija apkertas.

„No Deewa puses, kas — lo tu efi redsejusi, mahf?“ wihsch ahtri issaughas.

„Ko? Snescho...“

„To ...“ — Wihsch ne-isteiza winas wahrdi; wina luhpas til sipyri trihjeja, ka tas til, gaididams, mahsu mehmi usluhkoja.

„Nu, kad tu tilk labraht gribi finat, tad ari teikschu: Tawa Schihds...“ Wina, nosarkdama, alstrahwahs. „Sahra!“ wina nizima-dama balsi wehl preibilda.

Wihsch nemas nedreje, kahda balsi mahfa to isrunoj; wihsch jutahs attal us wina rosham nesas projam; ne-isteizams preefsch to pah-rehma. Bet luhds ar to ari leelas ibales, kad wihsch sawas mahfas pahrehertrusos gihmi usfattija. — „Un ko tad tu dariji, Amalij?“ wihsch ahtri prasija.

Wina to zeschki usfattija. — „Es dariju to, lo man tevis un muhs dehleekita darit, August.“ wina nopeetni atbildeja. „Tu biji sawi un muhs pawifam aismirkis, un tamdeht es ruhejtos, lai schobriss, zaur kure wihsu tas zekahs, teek atlhdsits pee malas, ka tas to bija pelnijus.“

Wina pahrehertrusos drebuki pahr kahleem, un tas to sihwi us-luhkoja. Tad wihsch juhiti atbildeja: „Mahf, lai dehleek to pofargi, ka tawa gekiba naw breesmigus labstus uj iwas un muhschigu ne-meeri us manas galwas farehwi! Sahra ir ta skadrafa, angifridi-gakai meitene no wihsam, kuras es esmu redsejusi un mahzijees pasht! Es svehreju un wehl tagad svehru, ka es schodeen buhtu pehz wina rokas luhdsis un wehl tagad luhgschku, — kad til jau now pa wehlu!“

paeschneekem; pee schihm nodoschana peder par peem, zelu taif-schanaas nosta. Ta ka jautataji saw semneku mahju, bet ir muhschis semes-gabalu ihpschneek, tad winus newar pepspehja, lai tee nestu real-nastas. — Komunalnastas nesas tikai pagasta lozekki. Ta ka jautataji saw ta pagasta lozekki, tad wini ari no tahn ir swabadi.

55. Jautajums: Zil leela desetinu nauda no Augsta Krona preefsch Kursemes ir nolemta? Zil par labu semi, zil par ganibahm, un zil par mescha-semi jeb mescheem?

M. G.

Atbilde: 1889. gadā bija jamafsa schahdi ta faultes desetinu nodokli: 1) Walsis grunts-nodokli: par arumu un dahrja semi 27^{1/5} kap. par desetinu; par meshu 8^{7/10} kap. par desetinu. 2) Guberaas prestandu-nodokli: par arumu un dahrja semi 9 kap. par desetinu; par meshu 2^{1/10} kap. par desetinu. — Schie nodokli ir heidsomajos ga-dos pa-augstinati.

56. Jautajums: Reprezejees Kursemes Krona laukpagasta lo-gezzis, kusch wairak gadu pilsehtu nodishwojis, nomirst, atstahdams pee saweem darba dewejem 100 rublu noplinitas, bet wehl ne-isnemtas lones. Mireja rabi, kuri tagad dshwo us semehm, ir tehws ar otru feewu, jo mireja ihsta mahte ir masikam nomiristi, 1 brahlis, 2 moh-fas, 2 puerbriki un 2 puerhfas. Bet kad nu pahr nelaika apglabashanu dashi pahpratumi rabi starpa zekahs, tad luhdsu: Kom ih-steni pehz likuma jasna par wina apglabashanu, un kam paleek tee 100 rublu un zita mantiba, lo nelaikis atstahjus?

M. B.

Atbilde: Mantineekeem, jeb tuvalojeem radineekeem, jaruhpe-jahs par apglabashanu. Ja wina tur naw kahla, tad ziteem par to jagahda. No atlikushahs naudas pirms ir ja-atlhdsina apglabashanu isdewumi. Nomireja mantineeki ir: wina tehws, wina brahlis un wina 2 mohfas. Tehws dabon pusi no wina atstahja mantibas, un brahlis un abas mohfas atkal otro pusi, kuri tee sawa starpa ween-luhdsigi idala. (Balt. priv.-lit. art. 1933.; Kurs. semm. lit. § 125.).

No eeksfchsemehm.

Wahzija. Firsts Bismarka atkal pahr Eiropas politiskam buhshchanahm denviis eewehtrojamus iskaidrojumus, peenemdamas kahdas leelas Anglu awises lihdsstrahdneku, Kingston lgu, kusch wehla kschu farunas faturu zaur sawu lapu islaids tautas. Firsts — starp zitu — runaja pahr tagadeem preefschlitumeem strahdneku kahrtas buhshchanu siha. „Waj Juhs,“ ta wihsch fazija, „jeli kahd efekt redsejufi kahdu bagatneku, miljoneeti, waj ari kahdu studeeretu fungu, ka adwokatu, mahfslineku, dakteri u. t. t., kas ar saweem eenehmu-meem un sawu dshwi buhtu pilnigi meer?“ Starp augstamareem, bagatneekem un tahdem, kas no augsta dsumuma, Juhs tahdu zil-weli wehl nebuhsfeet atraduschi. Kad tad nu strahdnekkam buhs ar sawu likkeni buht meer? Dodeet winam 10 rublu par deenu, un pehz diwahm nedelahm wina feewa wehl 1 rubli par deenu profiks preefsch drehbehm, behrneem u. t. j. pr. Muhsu strahdneku algas un waisadsibas pehdejods 50 gaddos wareni pahehlaabs. Bet waj wina tamdeht tikai ari weenu paschu deenu bijuschi meer? Naw wis labi, kad ar likumem un usradibis par dauds usbabschahs strahdneku buhshchanahm. Turu par nederigu, strahdnekkam pawehlet, zil sundu par deenu winam buhs strahdat, waj nestrahdat, un winam aislegt, ha-wus behrus pee darba raidit. Ko es wehlos, tas ir, ka lai par teem strahdneekem, kas zaur wezumu waj nelaimi tapuschi beisspehzig un sawu pahtiku wairs newar noplinit, tiktu gahdatis, un valdiba teem meerigu muhscha wakaru apdroshinatu. Bet tahti, kuri wehl pilna spehla, tee lai paschi par sawi gahda un pehz eespehjas strahda. Turwaldiba newajaga eemaistees.

Anglija. Anglu weesnizneeki un schenkeri leelas zaur preefschlikumu, pahr kuru tagad teek spreses parlamentu, un kura no-luhks ir, spert solus pret dsershanas fehrgu. Ja jaunais likums tiks peenemts, tad pilsehtu un pagastu waldehm us preefschu buhs at-lauts, weesnizju un schenku kahdu yamasinat. Patentes luhds schim arweenu tikai us weenu gadu tila isdots, bet ikatru reis, bes isne-huma, atkal atjaunotas. Kad nu us preefschu tahta atjaunoshana nenotiktu, tad teem, kuri eegahdajusches leelas ehlas un dahrgus eerih-

Beidsomos wahrdus wihsch issfazija dobjā balss. Amalija stah-weja ka mehma un usfattija brahli, kusch steigdamees noskehja dahrfa. Wihsch wehl atgreesahs apakat un fajuza: „Leez kutscheerim tublit fir-gus aissuhgt un brault us fahdschu, kur es wina gaidishu!“ Un tad ju wihsch bija starp koseem, kuri dihki apchonoja, pasdus. Nefad winam sawa muhscha nebia kahju zeliafch israfhijeess tik gafsch, ka tagad, un tomeh wehl wihsch nelad nebia tik ahtri ste-disees us fahdschu, ka schorist?

Wihsch nelo nedomaja; wina azis til pastahwigi usluhkoja me-hma budiinas jumtu; wina kahd pukseja jo bailigaki, kad wihsch tai-tuwojash. Nu tagad wihsch to bija atfneidis un, tis-ko azis umetot, tam parahdijahs, no sa wihsch wihsairai haidijahs, jo — buhdiag bija tukfsha! Azumirlli wihsch apfahdijahs, jo wina kruhitis, to redot, magi-nopuhtahs, un tad wihsch seidahs us fahdschahs beidsomajeem nameem, tur jau rati us wina gaidija. Ahtri tas eedishwotajeem, kuri, galwas kraitadi, zits gitam to eetfahssteja, pahris wahrdi fazija, un tad, ne-mas atbiles nentogaidams, lehza kutscheerim blakus us bukas, pa-nebma groschu is rosham un nobrauzu pa leelselu us J. pusi, ka no-puteja ween.

VI.

Pusdeenas laiks jau bija sen pagahjis, bet Amalija un Lihsiia wehl nebia ka munosa babschahs mutē. Wina fahdeja us werandas. Lihsiakai bija darbs us klehpja, — bet tas ne kury negahja us preefschu. Wina wairak pasogis usluhkoja mahsu, kura bahla ka likhis-churp un turp gahja, un tad atkal apfahdahs un nemeerigi no fahdeka usfahshahwahs, gribedama pa logu skatitees ahra, zaur kuru zita nela ne-waraja redset, ka tikai dslis, dihwayin rudens meeru, kusch vahr druh-wahm un meshu pahrehertrusos. Schad un tad tapa ori klauszeeshanu jaur kahdu wahrdi traizeta. Peephchi wina klausjash. Waj ta bija ratu buehleekschana? N! — Amalija notahpa no werandas semē un, isbailu pilna, skatijahs us leelselu; Lihsiia atkal waimanaja, un, mahsu usluhkojama, pahrehertrusos, ka ta wehl nelad til isbailu pilna ne-leelselu usfattija.

Tagad Amalija istrikahs; wina zihmis valka farlans ka uguns un, it ka patejibas pilna, ta pahrehertrusos, lai teem.

kojumus, zaur to buhtu leela fahde, un ari dauds gruntsgabalu nahts masaka wehrtiba. Tamdeht nu, pehz preefschlikuma, waldbioi tg-deem buhs fahdi atlhdsinat zaur peenahziga kapitala ismaksfchana. Bet ar to atkal dauds zitu naw meerā, un tee nu isrihko leelos tan-tas sapulzes apaksch klijas debes, kur dedsigas runas teek turstas pret jauno likumu.

Franzija. Awises fino, ka Franzijas presidents Skaro's gib personigi fatiktes ar Italijas Lehnu Umbertu.

Italija. Italijas krona prinjis no fawa tahta zelzuma jau Turziju, Raukus, Mafklau, Peterburgu, Berlinu un Wahziju nu at-kal pahrbrauzis mahja. Krewejasa un Wahzijas Keisari wina sawas galwas pilsehtas jo firsnijs usnehuhschi un augsti godajuhschi, kas al-kal jauna fizme, ka starp leelvalstis schim brihscham postahv laba su-tisksme.

No eeksfchsemehm.

Mahzitaja Nerlinga noteefaschana atzelschana. Labdus mehneschus atpaka Sw. Mateijs draudses mahzitaja Franzis Nerlinga (Igaunija, Wesenbergas aprink) no Rehwales apgabala-teesas tika noteefas us weenu gadu zeetumā. Ka nu tagad lasam zitds laikshahs, prokurors cho spreidumu turejis par nepeeteekosu un eesneids apelajisu pe Peterburgas palatas, pagehredams, lai mahzitaja tiku noteefas pehz kriminallikumu § 178., kusch fahdi: „Kas atklahtā wēlā dauds-mas leela lausku pulka kahluhahs tibchi pahri frīstigu tībū waj pareisztīgo basīju nīzinotschi runā, waj pahr wehleem raksteem un sakramenteem leetā nepeellahjigus wahrdus, kas teek fahde ar wīsu teesibū atnemshānu un 6 lībds 8 gadeem pēc grūtēm dārbeem. Kad minetās noseguums naw notizis atklahtā weelā, bet ie-mehr leezineelu kahluhahs, ar nolusku, zītas personas nogreši no wīsu tīzibā, tad wainīgē teek noteefati ar wīsu teesibū atnemshānu un aissuhitishānu us Siberijas tāhlahtām weetām.“ — Ari mahzitaja Nerlings bija eesneids apelajisu pret apgabala-teesas spreidumu. — 29. Maija schi leela nu tika isteks Peterburgas palatas preefschā, — to mērhe ne wīs atklahtā sehde, bet aissuhitishām. Teesa tika wadita no fawa tāhlahtām weetām.“ — Ari mahzitaja Nerlings bija eesneids apelajisu pret apgabala-teesas spreidumu.

29. Maija schi leela nu tika isteks Peterburgas palatas preefschā, — to mērhe ne wīs atklahtā sehde, bet aissuhitishām. Teesa tika wadita no fawa tāhlahtām weetām.“ — Ari mahzitaja Nerlings bija eesneids apelajisu pret apgabala-teesas spreidumu.

Us dseisszeleem liktei fahperi pa mas gadeem satruhd un naw wairs leetschana derigi, kamdeht drihs atkal jauni fahperi jaleek. Zaur to top meshi leelisam nopusiti. Bet kad fahperus fahmēz ar zinka fahsejumi waj karbolineūmu, tad tee isturot 10 lībds 12 gadu. Tā darot, warot aistaupit us Krewejasa dseisszeleem fahdu gadu 6 mīs, fahperi un lībds 8 tubi. desetinu mesha. Tamdeht domenu ministērija nolehmū, ka us preefschu wīsu fah

Semkopiba nn sainneeziba.*)

Vaśādrūṣāśāna aīśvēgta.

Chamà spāids.

Lihðsekkis, ehðamo pee flíkta laika issfargat no famaitafþchanahs.

Zit gruhti ir, p̄lawas un ahbolina laukus Junija waj Julijs
mehneschöd̄s pee flikta laika ne-apfahdeti nokopt, to jina ikweens sem-
kopis; jo ihpaschi tak heidsmajös gaddöd̄s leelaka dala no eeguhtha eh-
damä zaur leetu beeschi wairak nelä pusi no ustura wehrtibas bija pa-
saudejuſi, zaur fo deewsgan daudöd̄s faimneezibū ir gruhti zeetufchäſ.
Sinams, ir gan kahds lihdsellis, salu, fuligu ehdamo iffargat no fa-
maitafchanahs, proti zaur to, ka to eeflahbe semes bedrēs waj semes
kaudsēs un no ta fagatawo flahbu ehdamo, — ſcho lihdselli mehs
agraköd̄s gaddöd̄s daudsfreis efam eewehelejuschi, — bet pehz ta semkopis
ker ſpeſts tikai rudeni, kad wiſch wehleju fehku waj lapas no fwie-
kleem, lahpoteem u. t. t. grib usglabat preekſch seemas, eekams waſarā
pee flapja laika gaida deenu pa deenai, waj tadſchu wehl labs laiks
ne-eestahfees, lihds kamehr tad daudsfreis paleek ya wehlu un feens zaur
beescho leetu jau ſtipri ir apfahdeti, — daudsfreis til ſtipri, ka lopi
tahdu ehdamo wairs negrib ehſt.

Tur tad nu naw fo brihnitees, ka pehtija pehz lihdsekkä un isda-
tija mehginajumus, ehdamo pat pee pastahwigi flapja laika iffargat
no saudejumeem, un fchee mehginajumi ir tilk tahl' isdewuschees, ka
wini pee tam wedufchi, isgudrot ta faukto ehdamä spaiku, kuru leeta-
jot, semkopim laiks jeb gaifs newar neka kaitet, zaur to, ka winsch
fawu noplauto ehdamo pat pee leetus laika war ewahkt un bes eweh-
rojamas ffahdes usglabat preekch seemas. Ta leeta ir no wisleelafä
fvara, un tamdehk turam pa derigu, zeen. lasitajus us laukeem us to
darit usmanigus.

Pee filta, fausa laika jau arweenu rihkooses pa wezam, proti feenu isschahwehs un tad usglabahs us kuhts augfchas waj seena schkuhn; bet labi tam semkopim, kam ir faws ehdama spaidis, un kas us to ir sagatawots, ka tas tuhlit war eefahkt ehdamo eespaudit, tad leetus laiks eestahjahs un leekahs buht peeturofchs. Saimneezibas, kuru neteuhkst ganiklu, daudsreis jau ari kauj ahbosina un sahles atalam angt, kuru tad wehfas rudens deenas wairs nedabon fausu, jeb ir swilltu un kahpostu lapas, ne reti ari nosalufchi kartuseli, kas wiss war famaitatees, tad to mas deenas newar isehdinat, — un ari schai reisa ir ehdama spaidis loti pa rokai, jeb ihsti derigs. Leekahs tadschu gandrihs netizami, tad dsird, ka par peemehru ahbolinafch, kurech no-plauts un pee peeturofchi flapja laika jau zauras diwi nedekas us lauka bija gulejis un gandrihs melns tapis, pa leetus laiku sawahkts kopä, zaur spaidu tadschu wehl padarits par ehdamo, kurech ne ween no lo-peem tika labprahrt ehsts, bet ari bija no labuma peena eenehmuma suan. Jeb ir Oktoberi wehl sahle noplauta un schi it sala, ar nosalufcheem kartuseleem fajaulta, sem spaida likta, un zaur to wehslaku seemä it labs ehdamaais eeguhts; nosalufchee kartuseli bijufchi ka wah-titi. Un tahdu peedishwojumu schim brihscham ir jau loti dauds.

* Schihs nodalaš appahdatais ir bijuschaits Wez-Sahies semkopibas flosas direktoſ ſeb preefchaneels, Sintenis'a fgs, kas tagad biſhwo Rihga, Balku eelā Mr. G. Tandehl tee, kas semkopibas leetäſ wehlahs padomus un atbildes dabuht zaur muhju laitrafhi, hawas wehſtules war Sintenis'a fgam ſem minetahs adrefes taijni preeſtihit; tad buhs maſat uſſaweschanaahs. Santaſchonas un padoma prasihanas, ja tahaſ ir prahigas, arweenu pehz eeſpehias ſchini lapa tiſs eewehrotas un atbildes ar ihſeem wahrdeem paſneegtas.

Zik dauds labakam tà tad waijaga buht ehdamajam, kad pee flikt laika tuhlit tihkojahs pehz schihs jaunahs wihses un jau noplaut ehdamo tuhlit leek sem spaida!

Galwenà leeta pee schihs tihlofchanahs ir gaißa ifflehgßhana, k
wißweeglaki un wißweenkahrßchaki war panahkt zaur ehdamà stipru fa
ßpeeschana lopâ.

Kas nu sīhmejahs us beidsamajās gadōs pagatawoto ehdama spaidu taisīshānu, tad drīhs pehž winu pirmā išgudrotaja, Johnson kga Anglijā, ari kahdas Bahzu fabrikas eefahka tos taisit. Sche pirmee spaidi maksaja wehl 300 lihds 400 rublu. Wini gan ar labi strahdaja, bet teem bija weena waina, proti ka preeskā ehdami faspeeschanas pahr kaudzi wilktahs kēhdes pirmajās nedelās ik deenās 5 lihds 6 reisās waijadseja zeetaki fawilkst lopā, kas prasijahs daud usmanibas un laika un beeshi ari tika aismiriss, un tas nebijs labi Wīfs salais, fuligais ehdamais, kas fawahlks kaudse, ir ahtri un stipr jasveesch, kamdeht kēhdes pirmajās deenās gandrihs ik stundas bija zee taki jaſawekl lopā, un kur to nedarija, tur pelejumi eeradahs ehdamajā

Jaunakajā laikā taisītie spāidi ir jau loti pahrlaboti, ihpasī Blunta spāids (pehz wina isgudrotaja Blunta tā nosaults), kuriš i ta eerihkots, ka winsch pamīsam pats no fēvis spēesch, beiž ka kahdan strahdneekam pee tam waijadsetu palihdset, un tamdehl schis spāidi arweenu wairak isplatahs, tā ka tas ari us pusi ir lehtaks, nekā te agrakee spāidi. Bet ari schi zena, un kad ta ari ir tikai 100 lihd 150 rubli, ir preeksch masgruntneeka wehl arweenu pa augstu, kamdeh išgahjuſčho gadu ahrsemēs isdarija tahtakus mehginajumus, to paschī panahkt wehl us weenlahrschaku wiſsi, un ari schee mehginajumi ir iſ dewuſchees. Schi fawa raksteena beigās wehl to leetu pahrrunasim pehz tam, kad zeen. lasitajeem pirms buhſim pastahstijuschi tos praktiskos peedſihwojumus, kurus lihds schim, spāidu ehdamo pagatawojot ir eevehrojuſchi. Wispahri wini ir ſchahdi:

1. Wifas weelas, kuras nogeld lopeem par baribu, war tilt leetata preefsch spaidu ehdamā, tiklab pawifam satā, kā ari puusauß buhschanā, ari kad winas ir aplijufschas un wehl flapjas. Ehdamā nowihschana ir tikai tad laba, kad drusku wehfas deena teek leetatas preefsch wina sawahschanas kopā, tamdeht kā taho drusku sawihtis ehdamais drihsaki sakarst. Par pirmo fahrtu kura apakschā us semes dabon gulet, labprahrt nenem fwaigus salu ehdamo, tamdeht kā seme tā-kā-tā wehfsina ehdamo, un tad tikai weenfahrscho, tā faukto flahbu ehdamo eeguhtu. Tamdeht dara labi, preefsch apakschejahs fahrtas leetat jau drusku nowihtuschu ehdamo.
  2. Garkahtainu needras sahli, waj garus, salus Turku tweeschus waijaga fa-ihfinat 1 waj 1½ pehdu garumā, eelams itin ihfisahli, waj loti fuligus ehdamā lihdseklus, kā kartuseklus un fwi klus, waijaga famaisit ar plahnahm fahrtahm meechnu- waj ausi falmu, waj ar garahm pelawahm, jeb winus lilt starp gar sehku, bet pee kam gar kaudses malahm newar buht nekahda i ihfa ehdamā, kā lai beesas jeb zeetas seenas war tilt eerihkotas.
  3. Neko nefsahde, kad ehdamais tapis jau drusku wezs un zeets; ja zaur sakarschanu winsch top mihsits un no loveem wehlak tadfsch labprahrt teek ehfts, kurpreti jaunam un ihfam ehdamajam, kā jau minets, waijaga arweenu pa fahrtu starpahm lilt drusku falmu, tamdeht kā jaunee stahdi stipro speeßchanu pee spaidischanas newar til labi isturet, nela wezaks, garaks ehdamais, un zaur to kaudse faschkeebtos.

(Peelikums pee „Latv. Av.“ Nr. 23., 1890. g.).

4. Ehdamā kaudsi, kad ta pilnigi gatawa pataisita, waijaga gludi nograhbti un augščā apfegt ar 3 pehdas beeju falmu kahrtu, ka lai išgarofchais uhdens tur eekščā fakrahtos; zitadi winsčā wirfejo ehdamā kahrtu famaitatu.
5. Preefsčā speefčanas pahr ehdamā kaudsi liktahs lehdes waijaga pirmajās deenās pa ik 6 lihds 8 stundahm zeetaki fawilkst lopā, un tad wehlak ik deenas un beidsot ik nedelas weentreis.
6. Kā labakā temperatura preefsčā falda, sala ehdamā eeguhfčanas jarehkina 45 lihds 50 grahdi Reomira, — apalkšā 40 grahdeem dabon flahbu ehdamo, — pahr 50 lihds 55 grahdeem — faldu, bruhnu ehdamo, un pee 60 grahdu filtuma — loti tumšču, bet wehl labu ehdamo.
7. Weenadu, gatawu ehdamo tahda spaidu kaudse dod pehz 6 lihds 8 nedelahm. Pee feenahm eeronahs arweenu plahna kahrtu flifta ehdamā, kuru waijaga atbihdit pee malas, ka lai labo ehdamo nesamaitatu, un tad ar aſu zirwi latru deenu tilk daudz ja-atzejht, zil preefsčā lopeem ir waijadfigs.
8. Lai filtumu iſdibinatu ehdamā kaudsē, dara labi, kad leetā termometeri, kursčā ihpaschi preefsčā tam ir eerihfots.

Dahrs' Kopiba

Laba ifsehſchanas metode.

Amerikā us Long-Islandes, kura Nu-Yorkas pilsehtu appahdā ar wišwifadahm un dasch-dashadahm faknēm, turenes dahrneekī fe-wiſchki rihkojahs isfēhfchanas finā. Sehlu stahdi, kā finamē, pirms rada garas meetu-faknes, kuras, jo beesaki stahw stahdini, jo masak sarojahs. Un tadſchu, pahrstahdot, tee stahdini padodahs wiſlabaki, kureem ir wiſwairak sarotu matu-faknu. Lai nu jaunee stahdini eeguhtu ſcho labo ihypachibū, pee kam tadſchu lezeikī, masahs ruhmes dehl, ir ſpeedigi waijadſigs, beesi iffeht, tad tuhlit us mehfleem jeb ſildofchajeem flahsteem uſber 2 zellas beeu fahrtu labas ſemes, us kuras nahk itin plahna fahrtina ifſchahwetu, fakapatu un kā sahgu flaidas fmalki ifſijatu purwa fuhnu. Us ſchihs fuhnu fahrtas nu atkal uſber ſemes, gandrihs zellas beeuſumā, un us tahs tad ifſehj. Kad nu ſcheit pirmahs meetu-faknes leen ſemē, tad winas tuhlit sarojahs, tillichds kā eeleen fuhnu fahrtā, lai ari stahdi stahwetu deerwſin zik beeſt kopā. Tidrihs kā dihgħlu lapas ir pilnigi attihstijusfahs un pirma, iħxta lapa parahdahs, dahrneeks isnem stahdinus no dobes un tos pahrstahda zitā, fiktakā dobē, kas loti labi isdodahs, tamdeħħ kā kātrum stahdinam ir no faknēm faturets fuhnu bumbulis, kas padara, kā stahds tuhlit eefaknojahs un loti labi aug taħħak.

Daschadi sikhumi

Sirgu eh dinasdhana ar ausahm.

Sirgi, kureem wairs naw labu sobu, newar ausas peeteekofshi falost; ziti atkal tabs ehd tik badigi, ka puſe no grandeem no-eet pawifam weſeli wehderà un tad neeke fawahriti, ka to weegli war redset no fcho lopu meh-fleem. Tahdà wiſe trefchà dala no ausahm pawifam pasuhd. Lai fcho fannumu nowehrstu. tad waijaga ausas pirms ehdinashanas mehrzet, masakais trihs stundas ilgi; jo aufstaks uhdens, jo ilgaki ir jamehrzè. Ausas tad pee-breest un teek weeglaki falostas un fawahritas. Ari tas atweeglo fawahrischanu, kad ausas teek faſpeetas.

maksu iſſtahdes weetā. Beedriba, gribedama ſcho iſſtahdi kuplinat, atwehlejuſti ſemnekeem un masgruntneekeem daschadus labumus un atweeglinajumus, — bet tomehr lihds fchim wehl mas iſſtahditaju perteikufſches no ſemneeku puſes.

No Kandawas puſes. Aisdsires Dumpju mahjās nosperts no pehrkona 11. Maijā zuhl'gans, kas, no pehrkona laika baididamees, ſtrehijis uſ mahjahm. — 10. Maijā pehrkons eefpehris Wareebas ſtroderu mahjās kas nadegauſchag. — —

Santes ūudmalu krodseneeka wahgusi pirmā Wasarſwehtku
nakti sagti eelausufshees, no turenēs panemdamī ratus lihds ar wiſu ee-
juhgu, un bes tam wehl trihs fchirat. Sirgu stalli newaredamī no
ahrpuſes tapt eelſchā, jo bijust preeſch durwim atſlehga un dſelsu kahrtſ
aiffkruhweta, sagti iſlausufchi wahguscha feenmali pamatu, eelihduſchi
ſtalli, atlausufchi peefkruhweto dſelsu kahrti un atſlehgu un tad paneh-
muſchi ſirgu. Ari klehts ir uſmuhketa un no turenēs panemti 24 ga-
bali ſchahwetas zuhkas galas, deenesta meitai wiſas drahnas un 4
rubki naudas. Wiſa ſlahde fneedsahs pee 350 rubleem. Domajams,
ka bijuschi wairak ſaglu pee ſchi darba; jo krodseneeks bijis to wakaru
lihds pulkſten 11em kahjās, un ap pulkſten 2em no rihta puſes ſagli
redſeti, uſ Galdus puſi aibrauzam. Kā dſirdams, tad ſagli, no kahda
krodseneeka Auzes apgabala tieati un trambiti, eſot aibehguschi, wiſu

Sagto mantu astahdami. — p —
Gaiku muischhas rentneekam 27. Maija naiki 2 sirgi nosagti
no ganibahm. Sagli efot papreelfchu sirgu ganu, kas weens pats
buhdā gulejis, fasehjuschi, un tad it rahmi diwus no wišlabakajeem

No Embotes draudses. Pirmā Wasarwehtku deenā pahrtreija wiſus baſnizā eeraduſčhos ſilwekuſ ſen nedſirdetas ſkanas. No-degu ſkolotajs bija ſcheit eeradees ar ſaweem dſeedatajeem, ne wiſai leelu, bet kreetnu jaukto kori, un ſkandinaja 3 garigas dſeeſmas, Deewam par godu un draudsei par preeku. Pebz beigta ſpredika zeen. mahzitajs iſfazija Wilmana kgam, kā ari dſeedatajeem firſnigu pateižibu, kā deewakalpoſchanu puſčkojuſchi ar 4-balfigahm dſeeſminahm, un iſteiza wehleſchanos, lai ari uſ preekſchu wehl buhtu ſchahdas ſkanas leelakos ſwehkfos dſirdamas. — Zil man, ſcho rindinu rakſtitajam, ſinams, tad Nodegu koris, kā ari dſeedaſchanas waditajs eesahka preekſch lahdeem 3 gadeem ſcho teizamo darbu (dſeedaſchanu). Ar no laizigu iſrihkoju mu eenehmumeem (kā ſatumu preekeem un teatera iſrahdehm) atlifikcho naudu tee eerihkoja jo viſnigu biblioteku. Sakeet, waj tas naw teizams folis uſ preekſchu? Lai Deews dod, kā ſchis koris jo wairak tilku pabalſtits un nepaliktu remdens, bet plauktu, ſalotu un ſeedetu ſchai apkahrtne kā ſlaista, newihiſtoſcha roſe! — Jau 21. nummurā bija ſinots, kā ſcheijenes Upeneeku mahjās uguns padarijuſi leelu ſlahdi,

un buhtu wehl wairak fkahdejusi, ja drihsumā Disch-Wormfahtes un
Disch-Nihkrazes baroni ar saweem laudim nebuhtu peesteiguschees un
ruhvigi gahdajuschi par uguns aissargafchanu, lai ta neyahreetu us zi
tahm ehkahm, paschi nekaunedamees rokas peelift pee darba. Pee ri
jas atrodoschà spalu tchupa bija fahkusi jau degt, bet tika apdehsta
Godam japeemin, ka Disch-Wormfahtes barons von Hahn's dahwi
naja nelaimigajam 20 baiku un Disch-Nihkrazes dsimflungs von Bul-
merinks aſi fchindelu malkas. Lai gan Briaku faimnekeem mahjae
ir eepirkas, bet pee buhwes darbeemi teem latram ar fewi ja-isteek; bei
tomehr tee wiſi apnehmuschees, palihdset buhwmaterialu peewest, un ja
waijadzigs, buhwefchanas siika nelaimigo pabalst. Lai Deew̄s fwehti
scho labo darbu; jo preezigu deweju Deew̄s mihlo. — Pehz leelä
karstuma, kas fahzabs jau no Ayrila beigahm un pastahweja lihd
Maija puſei, pehz kam eestahjahs aufstums ar nafts-falnahm, kas deew̄s
gan kaiteja wiſai fehjai, no rudseem fchai appgalā, war teikt, buhs
widischka pkuja sagaidama. Ahbolisch pawisam nespehzigis tagad
israhdahs, un ausas ari jau, leelä faufuma deht, daschās weetās tapa
dseltenas; bet 18. un 19. Maija bija jo leels leetus, ta fa war zeret,
ka tahs atkal atspirksees.

No Gramsdas, 30. Maijā. Pehz leela, lihds 25 grahdeem ehnā, karstuma atmetahs ap Wafarswehtleem aufsis laiks ar nahts-falnahn. — Špi gada rūdī, kam gaxi steebri, goras wahrpas un kofchi no us-skatas, nule tik beids seedet. — 27. Maijā preeksch launaga bija pēmums fibws pehrkons, bes leetus; bet 28. Maijā eesahka lehni, bet labi ilgi leetus liht, tā ka pehz tam wiſi augi braschi aug. Wafarajs, firni, kartufeli un ahbolaſch ir ſanehmuschees kupli augt. Seenu jau war plaut. — Wafarswehtku pirmdeenā Gramsdas baſnizu apmekleja reti, bet koti patihkami un mibli weesi, proti Peepajas „Ewangeliskahs brahlu draudses kora dseedataji“, kas baſnizas draudsi ar fawahm 4-balsigahm, krahschnahm, garigahm dseefmahm eelihgfmōja, aikustinaja un aif-grahba ſirdis un prahthus. Kaut wiſas malās, mihlā Deewa ſemite,

tahdas faldas dseefmas atskanetu! Sintotajs.
No Leepajas. Bairaļs weetigahs airetaju klubas lozeķu ar
fawahm dahmahm, kā „Lib. Ztga” ūno, winu svehtdeen airu laiwas
išbraukuschi un Nihži (40 metres no Leepajas atstātu). Braukums pa
Bahrtes upi, kuras krasti apauguschi ar fruhmeem, un kura svejneeku
laiwas un plosti iškaifiti, bijis īoti patīkams. Nihžē patlaban bijis
basnizas laiks, kur īeewas un jaunawas gresnojušchahs tautišķa ap-
gehrbā. Jaunawahm pa leelakai dākai pehrķu wainadīsni vusčkoju-
šchi galvu. Ari no zitahm draudsehm tur bijuschas īeeweetes, kas
tautišķa apgehrba krahjschumu un dašchadibū wehl pawgairojušchas; jo
Nihzeekes gehrbjotees īarkanos lindrakos, Bahrteetes meln' īarkan'strihs-
painos un Ruzaweeetes meln'sakstrihpainos. — 26. Maija notizijs

ſchahds nelaimes atgadijums: Dſellszela brazeenam pah ſchoſeju
eijot, ſchlehrſtolki bijuſchi nolaifti. Kahda atbrauzofcha moderneela
ſirgi ſahkuſchi trakot un ſtrehjuſchi teefcham uſ ſchlehrſtolki. Weens
ſirgs zaur dabuto ſiteenu bijis uſ weetas pagalam un otrs dabujis ſma-
guſ eewainojuimus. B. B."

Leepajas Wahzu draudses mahzitaja palihgs Ērnts Kluge
aizinats ūs Austrachanu par Luteranu draudses mahzitaju.

Jelgawas notikumi.

Kraſtia. Seena pļauja ūhogad agri pee mums eefahzahs; jo dasdi Želgawas pļauju fungi tublit pehz Wafarſwehlkeem fawas pļawas lika nospļaut. — Šahdi retee pat preesfch Wafarſwehkleem bija jau pļahwuschi. Maija mehnēša beigās buhtu wiſadā wihsē bijis pats leelaids seena laika ūahlums, ja nebuhtu ar 27. Maiju leetains laiks eefahzees un tāhds pastahwejis gandrihs wiſu nedeku. Tagad, Junijam ūahlotees, laiks labojahs, un seeneneeki jau riħkojahs diščeni ween, lai fawas pļawas waretu nogodit. Sahe ūhogad auguji kreetna un loti ahblaina. Buhs loviķeem aarschiqa bariba.

Sahdsiba. Nedelā pehž Wasarfwehtkeem Paleijas eelā lahdai nama ihpaschneezei lahdus naakti pahris dutschu fudraba karoschu issagts. Sahdsibu, kā dsirdams, isdarijuschi 3 wihereeschi, kā tas no deenesstneeszes esot manits. Gaenadschi ari ejot pametuschī sehtā netihrumus, par ūhmi, jik sħo bijis kopā.

Zuhku tirgotaji. Behdejōs qaddos Riga un wisu wairak Zelgawā laħdi zuhku tirgotaji is tuvalajahm Polijas gubernahm ar prah-weem zuhku bareem pa wasarahm eerodahs. Riga sħeem zuhku pahrde-wejeem gan ir atlautis, ar faweeem zuhku pulleem ustureetees tikai sinamā weetā, starp Riga-Zelgawas bahnuij un Daugawu, bet Zelgawā teem ir pilniga brihwiba, ar faweeem zuhku bareem staigat, kur tikai ween patih. Tamdeħl nu zuhku pahrdeweji tirguš laukumā ap fudmalu diħbi eerodahs tikai ap tirguš laiku, ta' no pulksten Seem riħta libħi pulksten lam pueđeenā. Wisu jitru laiku tee pawada ahrpus pilseħtas, sawas zuhlaas ais Esara-, Meiju- un itin ihpaschi ais Dobeles wahrtieem us ta' fauktiä lopu zeku ganidami; jo minetais zekk is prekejha tam kā radits,

